

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ОПЕРАЦІЇ З ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ

Навчально-методичний комплекс дисципліни
для студентів економічних спеціальностей

Харків – 2015

УДК 336.763:336.761.3(075.8)

ББК 65.262.2я73

О 60

ОПЕРАЦІЇ З ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ: Навчально-методичний комплекс дисципліни для студентів економічних спеціальностей / Упорядник О.І. Давидов. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – 48 с.

Рецензенти:

Пуртов В.Ф., к.е.н., доцент кафедри економіки та менеджменту Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна

Євтушенко В.А., к.е.н., доцент кафедри маркетингу та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна

Рекомендовано до друку вченою радою економічного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (протокол №1 від 15 січня 2015 р.)

Навчально-методичне видання призначене для здійснення теоретичної та практичної підготовки відповідно до кваліфікаційної характеристики студентів-магістрантів економічних спеціальностей з навчальної дисципліни «Операції з цінними паперами», метою якої є формування спеціальних професійних знань і практичних навичок з питань здійснення операцій з цінними паперами. Навчально-методичний комплекс дисципліни містить характеристику структури програми навчального курсу, анотований зміст дисципліни, перелік методів навчання та необхідне НМКД, методичні рекомендації для самостійної роботи студентів (виконання ІНДЗ), форми та методи контролю знань, питання до екзамену, приклади типових тестових завдань, словник основних термінів.

© ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2015

© О. І. Давидов

1. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Мета: формування спеціальних знань і практичних навичок з питань здійснення операцій з цінними паперами.

Завдання: здійснення теоретичної і практичної підготовки студентів до вірного розуміння сутності операцій з цінними паперами, управління ними та їх класифікація; порядку проведення емісійних, інвестиційних, торгових, депозитарних операцій з цінними паперами; особливостей операцій з акціями, облігаціями, векселями; спектру ризиків при операціях з цінними паперами.

Предмет: розглядаються операції з цінними паперами: сутність, управління та класифікація. Дана характеристика емісійних та інвестиційних операції на ринку цінних паперів. Розкрито механізм операцій професійних учасників даного ринку. Розглядаються особливості операцій з акціями, облігаціями, векселями. Вивчено спектр ризиків операцій з цінними паперами.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

ТЕМА 1. Загальна характеристика операцій з цінними паперами.

1.1. Операції з цінними паперами: сутність та управління.

1.2. Класифікація операцій з цінними паперами.

ТЕМА 2. Емісійні операції з цінними паперами.

2.1. Порядок емісії цінних паперів.

2.2. Недобросовісна емісія цінних паперів.

2.3. Розкриття інформації про емітента цінних паперів. Інсайдеська інформація та інсайдери.

ТЕМА 3. Інвестиційні операції на ринку цінних паперів.

3.1. Інвестиції в цінні папери: сутність та суб'єкти.

3.2. Інвестиційний портфель цінних паперів, принципи його формування та управління.

3.3. Методика інвестиційного аналізу цінних паперів.

3.4. Специфіка інвестиційних операцій банків на ринку цінних паперів.

ТЕМА 4. Операції з цінними паперами професійних учасників ринку.

4.1. Операції торговців цінними паперами.

4.2. Біржові угоди з цінними паперами.

4.3. Операції з цінними паперами учасників Національної депозитарної системи України.

ТЕМА 5. Особливості операцій з окремими видами цінних паперів.

5.1. Операції з акціями.

5.2. Операції з облігаціями.

5.3. Операції з векселями.

ТЕМА 6. Ризики операцій з цінними паперами.

6.1. Сутність ризику на ринку цінних паперів та методи його визначення.

6.2. Класифікація видів ризиків на ринку цінних паперів.

Методи навчання

Лекції, практичні ситуації, case-study, розрахунково-аналітичні завдання, тренінги, рольові ігри, тестування

Методичне забезпечення

НМКД – робоча програма, тексти лекцій, плани практичних занять, пакет розрахунково-аналітичних завдань, кейси, тести, ситуації.

2. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Підручники, навчальні посібники

1. Балацький О. Ф. Управління інвестиціями: Навчальний посібник / О. Ф. Балацький, О. М. Теліженко, М. О. Соколов.— Суми: ВТД “Університетська книга”, 2004.— 232 с.
2. Банківські операції : Підручник / За ред. В. І. Міщенко, Н. Г. Слав’янської. — К.: Знання, 2006.— 727 с.— (вища освіта ХХІ століття).
3. Банківські операції: Підручник / За ред. А. М. Мороза.— К.: КНЕУ, 2002.— 476 с.
4. Васюренко О. В. Банківські операції: Навч. посібник / О. В. Васюренко.— К.: Знання, 2004.— 324 с.
5. Гриньова В. М. Інвестиційний менеджмент: Навчальний посібник / В. М. Гриньова, В. О. Коюда, Т. І. Лепейко, О. П. Коюда, Ю. М. Великий.— Х.: ВД “ІНЖЕК”, 2005.— 664 с.
6. Калина А. В. Рынок ценных бумаг (теория и практика): Учеб. Пособие / А. В. Калина, В. В. Корнеев, А. А. Кошечев.— К.: МАУП, 1999. — 704 с.
7. Козаченко А. В. Основы корпоративного управления: Учеб. пособие. / А. В. Козаченко, А. Э. Воронкова, Э. Н. Коренев.— Луганск, ВНУ, 2001.— 479 с.
8. Косова Т. Д. Банківські операції: Навчальний посібник / Т. Д. Косова, О. Р. Циганов.— К.: Центр учбової літератури, 2008.— 372 с.
9. Кравченко Ю. Я. Ринок цінних паперів: Навчальний посібник / Ю. Я. Кравченко.— К.: Дакор, КНТ, 2008.— 664 с.
10. Мендрул О. Г. Фондовий ринок: операції з цінними паперами: Навч. посібник / О. Г. Мендрул, І. А. Павленко.— К.: КНЕУ, 2000. — 156 с.
11. Міщенко В. І. Банківські операції: Підручник / В. І. Міщенко, Г. Н. Слав’янська, О. Г. Коренева.— К.: Знання, 2007.— 796 с.
12. Мозговой О. М. Фондовий ринок: Навч. посібник / О. М. Мозговой. — К.: КНЕУ, 1999. — 316 с.

13. Мороз А. М. Банківські операції: підручник / А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін.; за ред. А. М. Мороза.— К.: КНЕУ, 2002.— 476 с.
14. Оскольский В. В. Рынок ценных бумаг от «А» до «Я» [Учеб. пособ.] / В. В. Оскольский, А. В. Яцюк.— К.: УФБ, 2003.— 97 с.
15. Кутыркин А. Н. Основы фондового рынка: [Учеб. пособие для экон. спец.] / А. Н. Кутыркин, С. В. Богачев, О. А. Кутыркин.— Донецк: ДИЭХП, 1999.— 152 с.
16. Павлов В. І. Цінні папери в Україні: Навчальний посібник / В. І. Павлов, І. І. Пилипенко, І. В. Кривов'язюк.— К.: Кондор, 2004.— 400 с.
17. Парсяк В. Н. Ринок цінних паперів. Маркетингові дослідження / В. Н. Парсяк, В. В. Зельдіс.— К.: Центр учбової літератури, 2007.— 224 с.
18. Ринок боргових цінних паперів в Україні: суперечності та тенденції розвитку / [Лютий І. О., Грищенко Т. В., Любка О. В. та ін.; За заг. ред. І. О. Лютого].— К.: Центр учбової літератури, 2008.— 432 с.
19. Рынок ценных бумаг: Учебник / Под ред. В. А. Галанова, А. И. Басова.— М.: Финансы и статистика, 2008.— 352 с.
20. Старинський М. В. Правове регулювання відносин у сфері випуску та обігу цінних паперів в Україні: Навч. посібник / М. В. Старинський, Ж. В. Завальна.— Суми: ВТД “Університетська книга”, 2007.— 405 с.
21. Царенко О. М. Корпоративне управління і фондовий ринок: Підручник / О. М. Царенко, Н. О. Бей, О. Д. Мартиненко, І. В. Сало; За ред. І. В. Сало.— Суми: ВТД “Університетська книга”, 2005.— 334 с.
22. Чесноков В. Л. Фінансові інструменти: Навч. посібник / В. Л. Чесноков.— К.: Центр учбової літератури, 2008.— 288 с.
23. Шелудько В. М. Фінансовий ринок: Підручник / В. М. Шелудько.— К.: Знання, 2006.— 535 с.

Основна література

1. Азаренкова Г. Вплив портфеля цінних паперів банків України на їхні доходи: ознаки взаємозалежності / Г. Азаренкова // Вісник Національного банку України.— 2004.— № 10.— С. 23-25.
2. Андрейків Т. Я. Стратегії формування й управління портфелем цінних паперів банку в умовах фінансової нестабільності / Т. Я. Андрейків // Вісник університету банківської справи НБУ.— № 3 (6) грудень.— 2009.— С. 81-84.
3. Білоус О. А. Операції комерційних банків на ринку цінних паперів / О. А. Білоус // Фінанси України.— 2005.— № 9.— С. 94-102.
4. Блохін В. С. Активізація інвестиційних процесів на фінансовому ринку / В. С. Блохін // Фінанси України.— 2003.— № 1.— С. 130-136.
5. Бобров Є. А. Особливості розміщення акцій українських компаній на зарубіжних фондових біржах / Є. А. Бобров // Фінанси України.— 2007.— № 11.— С. 73-85.
6. Василенко Д. В. Деякі аспекти управління інвестиційним портфелем комерційного банку / Д. В. Василенко, Р. І. Жовновач // Вісник Хмельницького національного університету: Економічні науки, т. 2.— 2008.— С. 45-48.
7. Ватаманюк З. Г. Інституційна ефективність ринку цінних паперів в Україні / З. Г. Ватаманюк, О. В. Баула // Фінанси України.— 2008.— № 3.— С. 101-110.
8. Ватаманюк З. Г. Перспективи розвитку ринку цінних паперів в Україні / З. Г. Ватаманюк, О. В. Баула // Фінанси України.— 2007.— № 5.— С. 75-85.
9. Ватаманюк З. Г. Розвиток інституційного інвестування в Україні / З. Г. Ватаманюк, Т. М. Кушнір // Фінанси України.— 2007.— № 3.— С. 124-131.
10. Версаль Н. І. Особливості формування банками ресурсів із використанням боргових цінних паперів в умовах фінансової кризи / Н. І. Версаль, В. П. Кирій // Фінанси України.— 2009.— № 10.— С. 71-85.

11. Верченко П. І. Дослідження інерційності українських цінних паперів за допомогою інструментарію ризикології / П. І. Верченко, І. Ф. Шатарська // *Фінанси України.*— 2007.— № 7.— С. 128-140.
12. Внукова Н. Кредитно-рейтингова оцінка підприємств-емітентів як інструмент забезпечення розвитку фондового ринку України / Н. Внукова, Ю. Потьомкін // *Ринок цінних паперів України.*— 2007.— № 1-2.— С. 93-98.
13. Гвардин С. В. IPO: стратегия, перспективы и опыт российских компаний / С. В. Гвардин.— М.: Вершина, 2007.— 264 с.
14. Гетьман О. Економічна характеристика ризиків у процесі банківського інвестування на фондовому ринку / О. Гетьман // *Вісник Національного банку України.*— 2003.— № 6.— С. 40-41.
15. Глущенко С. В. Податкове стимулювання інвестицій у цінні папери / С. В. Глущенко // *Фінанси України.*— 2004.— № 1.— С. 70-74.
16. Головка С. І. Оцінка вкладень банку та формування спеціального резерву на покриття можливих втрат від активів у вигляді цінних паперів / С. І. Головка // *Фондовий ринок.*— 2009.— № 31.— С. 9-15.
17. Грищенко Т. В. Роль інфраструктури ринку цінних паперів у формуванні його фінансових ресурсів / Т. В. Грищенко, І. С. Івахненко // *Фондовий ринок.*— 2010.— № 38.— С. 8-13.
18. Давидов О. І. Перехід до бездокументарних цінних паперів як фактор розвитку фондового ринку України / О. І. Давидов, Т. В. Лапшина // *Фінанси України.*— 2008.— № 4.— С. 68-75.
19. Давидов О. І. Депозитарна інфраструктура ринку цінних паперів України : монографія / О. І. Давидов, Т. В. Лапшина.— Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. - 264 с.
20. Загальнодоступна інформаційна база даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів // www.stockmarket.gov.ua.
21. Загорський В. С. Розвиток ринку цінних паперів та управління його ризиками / В. С. Загорський.— Х.: ВД “ІНЖЕК”.— 192 с.

22. Задорожна Р. Первинне публічне розміщення цінних паперів як засіб розвитку фондового ринку України / Р. Задорожна // Економіст.— 2006.— № 4.— С. 48-50.
23. Иванов А. П. Финансовые инвестиции на рынке ценных бумаг / А. П. Иванов.— М.: Изд.-торг. корпорация «Дашков и К°», 2004.— 444 с.
24. Ильченко С. Математическая модель финансового состояния предприятия на основе системы балансовых уравнений / С. Ильченко, А. Низков, В. Хаустов // Економіст.— 2006.— № 1.— С. 38-40.
25. Корнійчук О. П. Фондовий ринок: теорія і практика / О. П. Корнійчук.— К.: НАН України, РВПС України, 2009.— 224 с.
26. Корнійчук О. П. Фондовий ринок: теорія і практика / О. П. Корнійчук.— К.: НАН України, РВПС України, 2009.— 224 с.
27. Коробков Д. В. Трендовий аналіз та індексне моделювання інвестиційної привабливості цінних паперів / Д. В. Коробков // Фінанси України.— 2004.— № 11.— С. 110-117.
28. Кузнєцова Н. С. Ринок цінних паперів в Україні: правові основи формування та функціонування / Н. С. Кузнєцова, І. Р. Назарчук.— К.: Юрінком Інтер, 1998.— 526 с.
29. Лапішко З. Національна депозитарна система — основа інфраструктури фондового ринку / З. Лапішко // Вісник Національного банку України. — 2006.— № 4. — С. 49-52.
30. Лізарова Т. І. Інвестування в процесі формування та розвитку фондового ринку / Т. І. Лізарова, С. Т. Джаббаров, Д. Ш. Ейвазов // Фондовий ринок.— 2004.— № 47.— С. 14-21.
31. Луців Б. Л. Банківська діяльність у сфері інвестицій / Б. Л. Луців.— Тернопіль: Екон. думка: Карт-бланш, 2001.— 318 с.
32. Лютий І. О. Формування механізму управління емісійною діяльністю підприємства на ринку облігацій / І. О. Лютий, Т. В. Нічосова // Фінанси України.— 2008.— № 6.— С. 45-53.

33. Майорова Т. В. IPO як форма залучення інвестиційного капіталу / Т. В.Майорова // Фінанси України.— 2010.— № 6.— С. 80-88.
34. Малюгин В. И. Рынок ценных бумаг: количественные методы анализа [Учеб. пособие] / В. И. Малюгин.— М.: Дело, 2003.— 319 с.
35. Мельник В. А. Ринок цінних паперів: Довідник керівника підприємства / В. А. Мельник.— К.: А.Л.Д., ВІРА-Р, 1998. — 559 с.Мошенський С. З. Трансформаційні процеси на світових ринках цінних паперів / С. З. Мошенський // Фінанси України.— 2009.— № 7.— С. 54-63.
36. Мошенський С. З. Моделювання грошових потоків при використанні цільових облігацій у будівництві / С. З. Мошенський // Фондовий ринок.— 2006. — № 30. — С. 18-23.
37. Назарчук М. Вузлові проблеми розвитку організованого ринку цінних паперів України / М. Назарчук // Цінні папери України.— 2008.— № 1.— С. 18-19.
38. Назарчук М. Нормативное регулирование биржевого рынка ценных бумаг Украины / М. Назарчук // Цінні папери України.— 2008.— № 4.— С. 24-25.
39. Никифорова В. Д. IPO — путь к биржевому рынку: Практическое руководство по публичному размещению ценных бумаг / В. Д. Никифорова, В. А. Макарова, Е. А. Волкова.— СПб.: Питер, 2008.— 352 с.
40. Охріменко О. Ринок корпоративних облігацій України: тенденції та суперечності / О. Охріменко // Фінанси України.— 2005.— № 12.— С. 115-121.
41. Пасечник Т. О. Європейська інтеграція фондового ринку України як механізм зниження ризиків / Т. О. Пасечник, О. В. Копилова // Фінанси України.— 2009.— № 6.— С. 77-84.
42. Рубан О. І. Перебудова біржової системи України як запорука успішного розвитку ринку акцій / О. І. Рубан // Фондовий ринок.— 2008.— № 33.— С. 12-16.
43. Руднева Е. В. Эмиссия корпоративных ценных бумаг: теория и практика / Е. В. Руднева.— М.: Экзамен, 2001.— 287 с.

44. Терещенко Г. М. Проблеми становлення та напрями удосконалення функціонування ринку цінних паперів в Україні / Г. М. Терещенко // Фінанси України.— 2007.— № 6.— С. 97-104.
45. Тиркало Р. І. Банківські операції з цінними паперами: Монографія / Р. І. Тиркало, І. С. Кравчук.— Тернопіль: Карт-бланш, 2004.— 211 с.
46. Федулова Л. І. Роль капіталізації високотехнологічних компаній у формуванні фондового ринку та забезпеченні технологічного розвитку економіки / Л. І. Федулова // Фінанси України.— 2006.— № 3.— С. 80-88.
47. Шматко Н. Оцінка дохідності цінних паперів у банківському портфелі / Н. Шматко // Вісник Національного банку України.— 2005.— № 1.— С. 57-59.
48. Шульга І. П. Проблеми та перспективи залучення капіталу на фондових біржах / І. П. Шульга // Фондовий ринок.— 2008.— № 35.— С. 7-11.
49. Яценюк А. Фондовий ринок України: проблеми та перспективи розвитку / А. Яценюк // Вісник Національного банку України.— 2004.— № 11.— С. 4-9.
50. Яцюк Г. Модернізація торговельної інфраструктури ринку цінних паперів / Г. Яцюк // Економіка України.— 2010.— № 12.— С. 44-48.

Законодавчі акти

1. Бюджетний кодекс України від 21.06.2001 № 2542-III.- Відомості ВРУ.- 2001. - № 37-38.
2. Закон України “Про акціонерні товариства” від 17 вересня 2008 року № 514-VI (із змінами та доповненнями) // zakon.rada.gov.ua.
3. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 17 грудня 2000 р. № 2121-III (із змінами і доповненнями).
4. Закон України “Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні” від 30 жовтня 1996 р. № 448/96-ВР (із змінами і доповненнями) // zakon.rada.gov.ua.
5. Закон України “Про інвестиційну діяльність” від 18 вересня 1991 р. № 1560-XII (із змінами і доповненнями).

6. Закон України “Про національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні” від 10 грудня 1997 р. № 710/97-ВР (із змінами та доповненнями) // zakon.rada.gov.ua.
7. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» №2664-III від 12 липня 2001 р. (із змінами та доповненнями).
8. Закон України “Про цінні папери та фондовий ринок” від 23 лютого 2006 р. № 3480-IV (із змінами і доповненнями) // zakon.rada.gov.ua.
9. “Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами в банках України”. Затверджено постановою Правління Національного банку України № 358 від 03.10.2005 р. (із змінами і доповненнями).
10. “Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні”. Затверджено постановою Правління Національного банку України № 368 від 28 серпня 2001 р. (із змінами і доповненнями).
11. Конституція України. затверджена ВРУ 28 червня 1996 р. № 254/96 – ВР// Відомості Верховної Ради України. – 1996. - № 30.
12. «Концепція функціонування та розвитку фондового ринку України». Схвалено Постановою Верховної Ради України від 22.09.1995 р.
13. «Ліцензійні умови провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку». Затверджено рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 347 від 26.05.2006 р.
14. «Ліцензійні умови провадження професійної діяльності на фондовому ринку – діяльності з торгівлі цінними паперами на фондовому ринку». Затверджено рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 346 від 26.05.2006 р.
15. Наказ Президента України «Про заходи щодо розвитку корпоративного управління в акціонерних товариствах» № 280/2002 від 21 березня 2002 р.

16. “Методика розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні”. Схвалено постановою Правління Національного банку України № 315 від 2 червня 2009 р.

17. «Положення про здійснення фінансового моніторингу учасниками ринку цінних паперів». Затверджено рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 538 від 4.10.2005 р.

18. “Положення про депозитарну діяльність”. Затверджено рішенням НКЦПФР № 999 від 17.10.2006 р. (із змінами та доповненнями) // zakon.rada.gov.ua.

19. “Положення про порядок ведення реєстрів власників іменних цінних паперів”. Затверджено рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 1000 від 17.10.2006 р. // zakon.rada.gov.ua.

20. “Положення про порядок здійснення емісії облігацій підприємств та їх обігу”. Затверджено рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 332 від 17.07.2003 р. (у редакції рішення НКЦПФР № 1178 від 26.10.2006 р.) (із змінами та доповненнями) // zakon.rada.gov.ua.

21. “Положення про порядок реєстрації випуску акцій під час створення акціонерних товариств”. Затверджено рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 487 від 15.03.2007 р. (із змінами та доповненнями) // zakon.rada.gov.ua.

22. “Положення про порядок реєстрації випуску акцій”. Затверджено рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 942 від 26.04.2007 р. (із змінами та доповненнями) // zakon.rada.gov.ua.

23. “Положення про порядок формування резерву під операції банків України з цінними паперами”. Затверджено постановою Правління Національного банку України № 31 від 2 лютого 2007 р. (із змінами і доповненнями).

24. “Положення про регулювання Національним банком України ліквідності банків України”. Затверджено постановою Правління Національного банку України № 378 від 26.09.2006 р. (із змінами і доповненнями).

25. “Положення про розрахунково-клірингову діяльність за договорами щодо цінних паперів”. Затверджено рішенням НКЦПФР № 1001 від 17.10.2006 р. (із змінами та доповненнями) // zakon.rada.gov.ua.

26. “Положення про функціонування фондових бірж”. Затверджено рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 1542 від 19 грудня 2006 р. (із змінами та доповненнями) // zakon.rada.gov.ua.

27. “Порядок реєстрації випуску опціонних сертифікатів та проспекту їх емісії”. Затверджено Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 572 від 16.06.2009 р. // zakon.rada.gov.ua.

28. “Правила (умови) здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, управління цінними паперами”. Затверджено рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 1449 від 12 грудня 2006 р. // zakon.rada.gov.ua.

29. “Принципи корпоративного управління України”. Затверджено рішенням НКЦПФР від 11 грудня 2003 р. № 570 // zakon.rada.gov.ua.

Іноземні видання

1.Алехин Б. И. Рынок ценных бумаг: введение в фондовые операции / Б. И. Алехин.— М.: Финансы и статистика, 1991.— 158 с.

2.Аскинадзи В. М. Инвестиционные стратегии на рынке ценных бумаг: Монография / В. М. Аскинадзи.— М.:ООО «Маркет ДС Корпорейшн», 2004. – 106 с.

3.Банки и банковское дело: Учеб. пособие для вузов / Под ред. И. Т. Балабанова.— СПб: Питер, 2001.— 302 с.

4.Банковское дело: Учебник / Под ред. Г. Н. Белоглазовой, Л. П. Кроливецкой.— М.: Финансы и статистика, 2003.— 592 с.

5.Бердникова Т. Б. Рынок ценных бумаг и биржевое дело: Учебн. Пособие / Т. Б. Бердникова.— М.:ИНФРА-М, 2000. – 269 с.

6.Дефоссе, Гостон. Фондовая биржа и биржевые операции: Пер. с франц. – М.: Церих- ПЭЛ, 1995. – 107 с.

7. Подшиваленко Г. П. Инвестиции: Учебное пособие / Г. П. Подшиваленко, Н. И. Лахметникова, М. В. Макарова и др.— М.: КНОРУС, 2004.— 176 с.
8. Колтынюк Б. А. Рынок ценных бумаг: Учебник для вузов / Б. А. Колтынюк.— СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2000.— 426 с.
9. Рубцов Б. Б. Мировые рынки ценных бумаг / Б. Б. Рубцов.— М.: Экзамен, 2002. — 327 с.
10. Рынок ценных бумаг и биржевое дело: Учебник для вузов / Под ред. О. И. Дегтяревой, Н. М. Коршунова, Е. Ф. Жукова.— М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002.— 501 с.
11. Семенкова Е. В. Операции с ценными бумагами: российская практика: Учебник / Е. В. Семенкова.— М.: Перспектива, ИНФРА-М, 1997.— 328 с.
12. Тьюлз Р. Фондовый рынок. Пер. с англ.: Учебник / Р. Тьюлз, Э. Брэдли, Т. Тьюлз.— М.: ИНФРА-М, 2000.— 648 с.
13. Ценные бумаги: [Учебник для экон. специальностей вузов] / Под ред. В. И. Колесникова, В. С. Торкановского.— М.: Финансы и статистика, 2001.— 447 с.
14. Шарп У. Инвестиции: пер. с англ. / У. Шарп, Г. Александер, Дж. Бейли.— М.: ИНФРА-М, 1997.— 1024 с.
15. Шестаков А. В. Рынок ценных бумаг / А. В. Шестаков, Д. А. Шестаков.— М.: Изд. дом. “Дашков и К”, 2000.— 270 с.

Інформаційні ресурси

Законодавство України	http://zakon.rada.gov.ua
Верховна Рада України	http://portal.rada.gov.ua
Міністерство фінансів України	http://minfin.kmu.gov.ua
Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку	http://www.nssmc.gov.ua
Національний банк України	http://www.bank.gov.ua
Державна служба статистики України	http://www.ukrstat.gov.ua/
Державна установа "Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України"	http://www.smida.gov.ua
Національний депозитарій України	http://www.ndu.gov.ua
Професійна асоціація реєстраторів і	http://pard.kiev.ua/

депозитаріїв (ПАРД)	
Українська Асоціація інвестиційного бізнесу	http://uaib.com.ua
Асоціація «Українські фондові торговці»	http://www.aust.com.ua/
Міжнародне рейтингове агентство Fitch Ratings в Росії і СНГ	http://www.fitchratings.ru/
Міжнародне рейтингове агентство Moody's Investors Service	http://www.moody's.com/
Міжнародне рейтингове агентство Standard and Poor's	www.standardandpoors.com/
Рейтингове агентство "IBI Rating"	www.ibi.com.ua/
Національне рейтингове агентство «Рюрік»	www.rurik.com.ua/
РЕЙТИНГОВЕ АГЕНТСТВО "ЕКСПЕРТ-РЕЙТИНГ"	http://www.expert-rating.com/
Агентство "Кредит-Рейтинг"	http://www.credit-rating.ua
«Українське кредитно-рейтингове агентство»	ucra.com.ua
Рейтингове агентство «Стандарт-Рейтинг» (Україна)	http://www.standard-rating.com/
Бібліотека «Цінні папери України» (рос.)	http://www.securities.org.ua/
Інформаційний портали	http://investfunds.ua/
Інформаційний портали	http://finance.ua/
"ФОНДОВА БІРЖА ПФТС"	http://www.pfts.com/ukr/
"УКРАЇНСЬКА БІРЖА"	www.ux.ua/
"СХІДНО-ЄВРОПЕЙСЬКА ФОНДОВА БІРЖА"	www.eese.com.ua/
"ФОНДОВА БІРЖА "ПЕРСПЕКТИВА"	fbp.com.ua/
"Українська міжбанківська валютна біржа"	www.uice.com.ua/
"УКРАЇНСЬКА МІЖНАРОДНА ФОНДОВА БІРЖА"	http://www.uise.com.ua/
«КИЇВСЬКА МІЖНАРОДНА ФОНДОВА БІРЖА"	www.kise.com.ua/
"ФОНДОВА БІРЖА "ІННЕКС"	www.innex-group.com/
"ПРИДНІПРОВСЬКА ФОНДОВА БІРЖА"	www.pse.com.ua/
Офіційний сайт Investor Guide	www.investorguide.com
Офіційний сайт Лондонської фондової біржі	www.londonstockexchange.com
Офіційний сайт NYSE	www.nyse.com
Офіційний сайт Комісії з цінних паперів і бірж США	www.sec.gov
Загальнодоступна інформаційна база даних Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку про ринок цінних паперів	www.stockmarket.gov.ua

3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ (ВИКОНАННЯ ІНДЗ)

Індивідуальним навчально-дослідним завданням для студентів при дистанційному вивченні навчальної дисципліни «Операції з цінними паперами» є підготовка рефератів.

Теми рефератів:

1. Сутність і цілі операцій з цінними паперами.
2. Управління операціями з цінними паперами.
3. Класифікація операцій з цінними паперами.
4. Емісія акцій.
5. Емісія облігацій підприємств.
6. Емісія державних облігацій.
7. Емісія облігацій місцевих позик.
8. Емісія похідних цінних паперів.
9. Емісія іпотечних цінних паперів.
10. Класифікація типів портфелів цінних паперів.
11. Управління портфелем цінних паперів.
12. Специфіка формування портфелів цінних паперів банків.
13. Управління банківськими ризиками при інвестиціях в цінні папери.
14. Аналіз операцій торгівців цінними паперами.
15. Аналіз біржових операцій з цінними паперами в Україні.
16. Новітні технології торгівлі цінними паперами.
17. Аналіз операцій з цінними паперами в Національній депозитарній системі України.
18. Аналіз ризиків операцій з цінними паперами.
19. Особливості проведення операцій з акціями підприємств, що приватизуються.
20. Операції банків з векселями.

21. Фінансовий моніторинг операцій з цінними паперами.

Загальні положення

Реферат це індивідуальне завдання, яке сприяє поглибленню і розширенню теоретичних знань студентів з окремих тем дисципліни, розвиває навички самостійної роботи з навчальною та науковою літературою.

Вибираючи тему реферату студент одночасно бере обов'язок її розкрити.

Реферат, у якому тема не розкрита, вважається не виконаним.

Неприпустимим є вибір однієї і тієї ж теми реферату двома студентами однієї групи.

Розпочинаючи виконання реферату, студент повинен ретельно дослідити, підібрати та вивчити відповідні джерела інформації згідно з переліком рекомендованої літератури та інформаційних ресурсів зазначених у конспекті лекцій курсу «Державний фінансовий контроль», а саме:

- законодавчі акти, у тому числі Концепції, стратегії, а також рекомендації міжнародних організацій й інституцій з питань державного фінансового контролю;

- підручники і навчальні посібники;

- монографічна література;

- дослідження науковців, фахівців-практиків у науковій періодиці;

- статутна та аналітична і статистична інформація з офіційних сайтів;

Після цього потрібно скласти план, який має включати два—три логічно взаємопов'язаних питання за темою реферату.

Особливо велике значення має планування творчого процесу студента.

Планування його роботи починається зі складання плану.

У вже підготовленому рефераті слово "план" замінюється терміном "зміст", із указівкою номерів сторінок, з яких починається кожен розділ, підрозділ і т.д. Таким чином, він являє собою своєрідну наочну схему дослідження, що починається, тобто складений у визначеному порядку перелік

розділів і розгорнутий перелік питань, що повинні бути освітлені в роботі і зв'язані внутрішньою логікою наукового дослідження даної теми. Правильно побудований план роботи служить організуючим початком у роботі студентів, допомагає систематизувати матеріал, забезпечує послідовність його викладу.

Студент, що відображає в плані логіку наукового пошуку, відштовхується від загальнонаукових методів дослідження:

- сходження від абстрактного до конкретного;
- аналіз загального, особливого, одиничного;
- дослідження сутності явищ і форм їхнього прояву й ін.

Структура ІНДЗ

Структура ІНДЗ (реферату) - це послідовність розташування її основних частин. Структура реферату складається зі вступу, двох-трьох розділів, висновку та списку використаної літератури. Традиційно склалася наступна структура зазначеного наукового дослідження:

1. Титульний лист.
2. Зміст.
3. Вступ.
4. Розділи основної частини.
5. Висновок.
6. Список літератури.

Вимоги до змісту ІНДЗ

Усі складові частини реферату повинні бути логічно пов'язані між собою, доповнювати і поглиблювати один одного:

1. Титульний лист.

Титульний лист є першою сторінкою наукової праці й оформляється по строго визначених правилах.

2. Зміст.

Після титульного листа знаходиться зміст. У ньому стисло представлені усі найважливіші смислові компоненти реферату, основні теми, що мають різні підтеми. У змісті наводяться всі заголовки роботи і вказуються сторінки, з яких вони починаються. Зміст включає вступ, усі заголовки основної частини роботи, висновок, список літератури.

Заголовки змісту повинні точно повторювати заголовки в тексті. Скорочувати або давати їх в іншому формулюванні, послідовності і співвідпорядкованості в порівнянні з заголовками в тексті не можна.

Заголовки однакових рівнів рубрикації необхідно розташовувати друг під другом. Заголовки кожного наступного рівня зміщують на три-п'ять знаків вправо стосовно заголовків попереднього рівня. Усі заголовки починають із прописної літери без крапки на кінці. Останнє слово кожного заголовка з'єднують крапками з відповідним йому номером сторінки в правому стовпці змісту.

Назва всієї теми роботи і кожного з її розділів не повинні збігатися. Така ж вимога у відношенні розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів роботи. Їхні формулювання повинні відповідати визначеним вимогам: конкретність, відсутність двозначності, небагатослівність.

3. Вступ.

Тут звичайно освітлюється актуальність обраної теми, мета і зміст поставлених задач, формулюється об'єкт і предмет дослідження, вказується обраний метод (чи методи) дослідження, повідомляється, у чому складається теоретична значимість і прикладна цінність отриманих результатів, а також відзначаються положення, що виносяться на захист.

Таким чином, вступ - дуже відповідальна частина реферату, оскільки він не тільки орієнтує на подальше розкриття теми, але і містить усі необхідні його кваліфікаційні характеристики. Структура вступу до роботи спеціаліста виглядає наступним чином:

- актуальність дослідження;

- мета;
- задачі дослідження;
- об'єкт та предмет дослідження;
- методи дослідження;
- інформаційна база дослідження.

Актуальність означає ступінь важливості теми дослідження в даний момент і в даній ситуації для рішення поставленої проблеми. Це обов'язкова вимога до будь-якої наукової праці, тому цілком зрозуміло, що її вступ повинен починатися з обґрунтування актуальності обраної теми.

Висвітлення актуальності повинно бути небагатослівним. Починати її опис здалеку немає необхідності. Досить у межах 0,5 сторінки машинописного тексту показати головне - суть проблемної ситуації, з чого і буде видно актуальність теми.

Таким чином, якщо досліднику вдається показати, де проходить межа між знанням і незнанням про предмет дослідження, то йому буває неважко чітко й однозначно визначити наукову проблему, а отже, і сформулювати її суть.

Проблему часто ототожнюють з питанням (тобто з положенням, що також потрібно вирішити). Вважається, що проблема – це те ж питання, тільки найбільш важливе і складне. Це так і не так, оскільки специфічною рисою проблеми є те, що для її рішення необхідно вийти за рамки старого, уже досягнутого знання. Що ж торкається питання взагалі, то для відповіді на нього цілком достатньо старого знання, тобто для науки питання проблемою не є.

Від формулювання наукової проблеми і доказу того, що та частина цієї проблеми, що є темою даної роботи, ще не одержала своєї розробки і висвітлення в спеціальній літературі, логічно перейти до формулювання *мети дослідження*. Не слід формулювати мету як "Дослідження...", "Вивчення...", тому що ці слова вказують на спосіб досягнення мети, а не на саму мету.

Далі необхідно вказати на конкретні задачі, що мають бути вирішені відповідно до цієї мети. Це звичайно робиться у формі перерахування (вивчити..., описати..., установити..., виявити..., вивести формулу... і т.п.).

Формулювання цих задач необхідно робити як можна більш ретельно, оскільки опис їхнього рішення повинний скласти зміст розділів диплома. Це важливо також і тому, що заголовки таких розділів визначаються саме з формулювань задач дослідження.

Обов'язковим елементом вступу є формулювання *об'єкта і предмета дослідження*.

Об'єкт - це процес чи явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення.

Предмет - це те, що знаходиться в межах об'єкту.

Об'єкт і предмет дослідження, як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, що є предметом дослідження. Саме на нього і спрямовано основну увагу студента. Предмет дослідження визначає тему наукової праці, що позначається на титульному аркуші як її заголовок.

Обов'язковим елементом вступу наукової праці є також указівка на *методи дослідження*, що служать інструментом у добуванні та аналізі фактичного матеріалу. Це є необхідною умовою досягнення поставленої в роботі мети. Зокрема в економічній науці застосовуються наступні методи:

- метод наукової абстракції;
- методи аналізу та синтезу;
- статистичні методи, зокрема групування, динамічні порівняння;
- історичний метод;
- економіко-математичні методи та багато інших.

У вступі описуються й інші елементи наукового процесу. До них, зокрема, відносять інформаційну базу дослідження - конкретні матеріали на яких виконана сама робота. Тут дається характеристика основних джерел одержання інформації (офіційних, наукових, літературних, бібліографічних).

4. Розділи основної частини реферату.

Зміст розділів основної частини повинний відповідати темі роботи і цілком її розкривати. Ці розділи повинні показати уміння дослідника стиснуто,

логічно й аргументовано викладати матеріал, викладення і оформлення якого повинно відповідати вимогам, що висуваються до реферату.

Перший розділ носить загальнотеоретичний характер. У ньому на основі вивчення робіт вітчизняних і закордонних авторів:

- визначається сутність і соціально-економічний зміст предмета дослідження;

- формулюються принципи, основні, вихідні положення побудови предмета дослідження, його функції і місце в загальному об'єкті дослідження, у визначеному аспекті розгляду;

- дається порівняльний аналіз різних економічних теорій і концепцій, що відповідають темі реферату;

- аналізуються причини і фактори, що впливають на предмет дослідження і змінюють його.

- предмет дослідження класифікується як цілісна система, тобто визначаються його складові частини і структура.

При викладі зазначених питань і проблем:

- критично розглядаються різні підходи до їхнього рішення, визначається відношення автора до дискусійних питань;

- враховується історичний і закордонний досвід рішення поставлених у роботі проблем, виявляються визначені закономірності і рекомендації з їхнього використання в нашій фінансовій науці;

- аналізуються макроекономічні показники, що відповідають темі дослідження (у динаміці за кілька років).

Другий розділ носить аналітичний характер. У ньому дається глибокий аналіз складових частин предмета дослідження (класифікованих у першому розділі), з використанням різних методів дослідження, включаючи економіко-математичні. При цьому рекомендується застосування комп'ютерних технологій.

Базою даних для проведення аналізу повинні бути статистичні матеріали, що стосуються практики фінансово-кредитної роботи конкретного підприємства чи організації за кілька років.

При написанні цього розділу студент не обмежується констатацією фактів, а виявляє тенденції розвитку, розкриває недоліки і причини, що їх обумовили, намічає шляхи їхнього можливого усунення. Цей розділ повинний служити економічним обґрунтуванням висновків і пропозицій, до яких прийде студент у процесі виконання реферату.

Третій розділ може будуватися двома методами.

1. Він може мати перспективний характер. У ньому студент розробляє шляхи удосконалювання предмета дослідження, дає пропозиції і рекомендації з підвищення ефективності використання фінансово-кредитних технологій. Базою для розробки конкретних рекомендацій служить проведений аналіз досліджуваної проблеми в другому розділі, а також наявний прогресивний вітчизняний і закордонний досвід.

2. Може бути присвячений продовженню аналізу і дослідженню практики.

5. Висновок.

Реферат закінчується заключною частиною, що так і називається "висновок". Він носить форму синтезу накопиченої в основній частині наукової інформації. Цей синтез – послідовний, логічно стрункий виклад отриманих підсумків і їхнє співвідношення з загальною метою і конкретними задачами, поставленими і сформульованими у вступі. Саме тут міститься так назване "вивідне" знання, що є новим стосовно вихідного знання. Саме воно виноситься на обговорення й оцінку наукової громадськості в процесі захисту реферату.

Це вивідне знання повинне містити те нове, істотне, що складає підсумкові результати дослідження, що оформляються у виді деякої кількості пронумерованих абзаців. Їхня послідовність визначається логікою побудови наукового дослідження.

Таким чином, можна стверджувати, що заключна частина реферату являє собою не простий перелік отриманих результатів проведеного дослідження, а їхній підсумковий синтез, тобто формулювання того нового, що внесено автором у вивчення і рішення проблеми.

6. Список літератури.

Після висновку міститься бібліографічний список використаної літератури.

Бібліографічний апарат - дуже значима частина реферату спеціаліста, що відображає самостійну творчу роботу дослідника. По-перше, список літератури є вказівкою на джерела по темі дослідження для тих, хто буде читати реферат. По-друге, він дозволяє судити про наукову культуру автора, глибину його проникнення в тему й етичності його позиції стосовно авторів використовуваних джерел.

Кожне літературне джерело, що включено у такий список, повинно мати відображення в рукописі дослідження. Якщо його автор робить посилання на які-небудь запозичені факти чи цитує роботи інших авторів, то він повинний обов'язково вказати в посиланні, звідкіля узяті наведені матеріали.

У бібліографічний список можна включати тільки роботи, що цитуються автором.

Оформляється список літератури відповідно до вимог ГОСТ 7.1-84 "Библиографическое описание документов" (маються в бібліотеці університету).

Літературні джерела розміщують у списку за абеткою по прізвищам авторів чи заголовків. Роботи одного автора або нормативні акти з однаковою назвою повинні розташовуватися за алфавітом назв або у хронології їхнього видання.

Назви літературних джерел повинні бути наведені мовою оригіналу.

Вимоги до оформлення

Реферат повинен бути грамотно написаною і правильно оформленою роботою.

Оформлення - одна з найважливіших стадій роботи над рефератом. Надання відповідної форми тексту реферату має принципове значення, оскільки реферат - це кваліфікаційний твір і його оформлення повинно відповідати загальноприйнятим вимогам. Про оформлення потрібно думати по ходу роботи над темою, у процесі створення чорнового рукопису. Адже реферат складається не тільки з текстової частини, але містить у собі формули, додатки, таблиці, ілюстрації, графіки. Усі ці види матеріалу повинні бути представлені в рефераті відповідно до вимог, що висуваються до робіт, що направляються до друку.

Реферат повинен бути надрукована за допомогою комп'ютера на одній стороні аркушу формату А4 (210 x 297 мм), за допомогою текстового редактора Microsoft Word.

При друці на комп'ютері використовуються:

- кегль шрифту (розмір символів) – 14;
- полуторний міжрядковий інтервал;
- розмір полів: ліве - не менш 30 мм, праве - не менш 15, нижнє і верхнє - не менш 20 мм.

Сторінки роботи варто нумерувати арабськими цифрами, дотримуючись наскрізної нумерації по всьому тексту. Номер сторінки проставляється в правому верхньому куті без крапки наприкінці.

Титульний аркуш та зміст не включаються в загальну нумерацію сторінок.

Помилки і графічні неточності, виявлені при оформленні роботи, повинні бути виправлені після акуратного підчищення або зафарбовування штрихом.

Скорочення слів і словосполучень приводять відповідно до державних стандартів.

Реферат має бути зброшурованим у м'якій обкладинці.

Вимоги до графічного матеріалу реферату

Важливою складовою частиною реферату є графічний матеріал. Він повинний бути органічно пов'язаний зі змістом роботи та у наочній формі ілюструвати основні положення аналізу і проектування. Необхідна кількість, склад і зміст графічного матеріалу в кожному конкретному випадку визначається студентом.

Ілюстрації (креслення, графіки, схеми, діаграми, фотознімки, малюнки) варто розташовувати в роботі безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються вперше, чи на наступній сторінці, якщо в зазначеному місці вони не уміщаються.

При необхідності під ілюстрацією розміщують пояснюючі дані (примітки).

Ілюстрації позначають словом "Рис." і нумерують послідовно в межах розділу.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації (у межах розділу), між якими ставиться крапка (*наприклад*: Рис.1.2 - другий рисунок першого розділу).

Назва міститься під ілюстрацією, через один рядок після зображуваного чи приміток до ілюстрації, посередині рядка.

Якщо ілюстрація не вміщається на одній сторінці, можна її переносити на інші, при цьому назву ілюстрації поміщають на першій сторінці. На наступних сторінках під ілюстрацією пишуть, *наприклад*: "Продовження рис. 2.1".

Якщо в рефераті представлена одна ілюстрація, то її нумерують за загальними правилами. На всі ілюстрації повинні бути посилання в тексті, при цьому слово "рисунок" у тексті пишуть скорочено, *наприклад*: "...на рис. 1.2". У повторних посиланнях на ілюстрації треба вказувати скорочено слово "дивися", *наприклад*: "див. рис. 1.3".

Вимоги до оформлення таблиці у рефераті

Цифровий матеріал рекомендується поміщати в рефераті у виді таблиць, але при наявності в тексті невеликого по обсягу цифрового матеріалу його недоцільно оформляти таблицею, а варто давати у виді тексту.

Таблицю варто розташовувати в роботі безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, чи на наступній сторінці.

Таблиці нумерують послідовно в межах розділу. У правому верхньому куті над відповідною назвою таблиці розміщують напис "Таблиця" із вказівкою її номера. Номер таблиці повинний складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: "Таблиця 1.2" (друга таблиця першого розділу).

Якщо в дипломі одна таблиця, її нумерують за загальними правилами.

Кожна таблиця повинна мати назву, що розміщують над таблицею посередині рядка. Назва і слово "Таблиця" починають з великої букви. Назву не підкреслюють.

Заголовки граф таблиці повинні починатися з прописних літер, підзаголовки із рядкових, якщо останні підкоряються заголовку. Наприкінці заголовків, підзаголовків, граф і рядків таблиці крапка не ставиться. Графу «№ п/п» у таблицю включати не слід.

Таблицю варто розміщати так, щоб читати її без повороту роботи. Якщо таке розміщення неможливе, таблицю розташовують так, щоб її можна було читати, повертаючи роботу за годинною стрілкою.

При переносі таблиці на іншу сторінку, голівку таблиці варто повторити і над нею праворуч розміщують слова "Продовження табл.2.1" із вказівкою її номера. Якщо голівка таблиці велика, допускається її не повторювати: у цьому випадку варто пронумерувати графи і повторити їхню нумерацію на наступній сторінці. Назву таблиці не повторюють.

Усі цифрові данні повинні бути логічно однорідними та порівнянними, основу їхнього угруповання повинні складати істотні ознаки.

Якщо цифрові чи інші дані в якому-небудь рядку таблиці відсутні, то ставиться прочерк.

Якщо всі показники, наведені в таблиці, виражені в одній і тій же одиниці, то її позначення міститься над таблицею праворуч.

Заміняти лапками повторювані в таблиці цифри, математичні знаки, знаки відсотка, позначення марок матеріалу, позначення нормативних документів не допускається.

На всі таблиці диплома повинні бути посилання в тексті, при цьому слово "таблиця" у тексті пишуть скорочено, наприклад: "...у табл. 1.2". У повторних посиланнях на таблиці треба вказувати скорочено слово "дивися", наприклад: "див. табл. 1.3".

Вимоги до обсягу ІНДЗ

Обсяг реферату повинен складати 10-15 сторінок, включаючи список літератури. Кількість літературних джерел не повинна бути меншою 5 найменувань.

Співвідношення між окремими частинами роботи наступне: вступ 1-2 сторінки, висновок 1-2 сторінки, список літератури 1 сторінка. Решту найбільшу частину роботи займає основна частина.

Порядок подачі ІНДЗ до захисту

Виконана студентом робота має бути належно оформлена й здана викладачеві для перевірки в установлені графіком терміни.

4. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Що забороняється інсайдеру?
2. Характеристика номінального утримувача цінних паперів.
3. Охарактеризувати конкурентну заявку на купівлю державних облігацій.
4. Що означає ризик на ринках «биків» та «ведмедів».
5. Недобросовісна емісія цінних: поняття, наслідки.
6. Охарактеризувати касові операції на фондовій біржі.
7. Які операції можуть здійснюватися без участі торговця цінними паперами?
8. Які обов'язки є у торговця при виконанні операцій з цінними паперами?
9. Дайте визначення поняттю доміциляція векселів.
10. Охарактеризувати ризик підприємства.
11. Дайте визначення поняттю аваль векселів.
12. Хто може бути інсайдером?
13. Які операції на фондовому ринку відносяться до термінових операцій?
14. Що означає комерційний конкурс з продажу акцій приватизуємих підприємств?
15. З чим може бути пов'язаний операційний ризик операцій з цінними паперами?
16. Дати характеристику безперервного аукціону на фондовій біржі.
17. Публічне (відкрите) розміщення цінних паперів: характеристика, етапи здійснення.
18. Охарактеризувати відсотковий ризик операцій з цінними паперами.
19. Що означає активний метод управління портфелем цінних паперів?
20. Андерайтинг в діяльності торговців цінними паперами.
21. Що не вважається професійною діяльністю з торгівлі цінними паперами?
22. Що є підставами для визнання емісії цінних паперів недобросовісною?
23. Дати характеристику онкольного аукціону на фондовій біржі.
24. Що означає облік векселів банком?

25. Приватне (закрите) розміщення цінних паперів: характеристика, етапи здійснення.
26. Що відноситься до інсайдерської інформації?
27. На що не мають права торговці при виконанні операцій з цінними паперами?
28. Охарактеризувати особливу інформацію про емітента цінних паперів.
29. Що означає лімітне замовлення на покупку цінних паперів?
30. Дати характеристику клірингу за операціями з цінними паперами.
31. Операції з цінними паперами: сутність та управління
32. Класифікація операцій з цінними паперами
33. Порядок емісії цінних паперів
34. Недобросовісна емісія цінних паперів
35. Інвестиції в цінні папери: сутність та суб'єкти
36. Інвестиційний портфель цінних паперів, принципи його формування
37. Управління портфелем цінних паперів
38. Фундаментальний аналіз ринку цінних паперів.
39. Технічний аналіз ринку цінних паперів.
40. Нормативи інвестування банків на ринку цінних паперів.
41. Класифікація цінних паперів в інвестиційному портфелі банків.
42. Формування банком резерву під цінні папери.
43. Класифікація емітентів цінних паперів в інвестиційному портфелі банку.
44. Охарактеризувати брокерську та дилерську діяльність торгівців цінними паперами.
45. Види разового замовлення клієнта торгівцю цінними паперами.
46. Операції реєстраторів власників іменних цінних паперів.
47. Операції зберігачів та депозитаріїв цінних паперів.
48. Операції з акціями.
49. Операції з облігаціями.
50. Особливості обігу простого та переказного векселів.
51. Що забороняється інсайдеру?

52. З чим може бути пов'язаний операційний ризик операцій з цінними паперами?

53. Класифікація операцій з цінними паперами.

54. Що є підставами для визнання емісії цінних паперів недобросовісною?

55. Дайте визначення поняттю аваль векселів.

5. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Критерії оцінювання знань студентів

Поточне тестування		Підсумковий семестровий контроль	Сума
Модуль 1	Модуль 2	до 40 балів	до 100 балів
до 30 балів	до 30 балів		

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом року (семестру)	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену	для індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ)
90 – 100	відмінно	зараховано
70 – 89	добре	зараховано
50 – 69	задовільно	зараховано
1 – 49	незадовільно	не зараховано

Види та форми контролю знань студентів

	Види контролю знань студентів	Форми контролю знань студентів
Модуль 1	Тестові завдання	Іспит
Модуль 2	Тестові завдання	
Підсумковий семестровий контроль	Теоретичні запитання	
ІНДЗ	Реферат	

Приклад екзаменаційного білету

1. Що забороняється інсайдеру?
2. З чим може бути пов'язаний операційний ризик операцій з цінними паперами?
3. Класифікація операцій з цінними паперами.
4. Що є підставами для визнання емісії цінних паперів недобросовісною?
5. Дайте визначення поняттю аваль векселів.

Приклад відповіді на екзаменаційний білет

1. Інсайдеру забороняється:

- 1) вчиняти з використанням інсайдерської інформації на власну користь або на користь інших осіб правочини, спрямовані на придбання або відчуження цінних паперів, яких стосується інсайдерська інформація, до моменту оприлюднення такої інформації;
- 2) передавати інсайдерську інформацію або надавати доступ до неї іншим особам, крім розкриття інформації в межах виконання професійних, трудових або службових обов'язків та в інших випадках, передбачених законодавством;
- 3) давати будь-якій особі рекомендації стосовно придбання або відчуження цінних паперів, щодо яких він володіє інсайдерською інформацією, до моменту оприлюднення такої інформації.

2. Операційний ризик операцій з цінними паперами може бути в основному пов'язаний з непрофесіоналізмом технічного персоналу, що допускає порушення в технології операцій з цінними паперами; можливий також ризик втрат у результаті збою в роботі комп'ютерних систем.

3. Операції з цінними паперами можна класифікувати за багатьма ознаками. Розглянемо класифікацію операцій з цінними паперами за основними із них.

1) В залежності від змісту операцій вони поділяються на:

- емісійні операції;
- інвестиційні операції;
- операції професійних учасників ринку цінних паперів.

2) За видами цінних паперів виділяють:

- операції з акціями;
- операції з облігаціями;
- операції з векселями;
- операції з іншими цінними паперами.

3) В залежності від сегмента ринку цінних паперів, операції розділяються на такі:

- операції, що здійснюються на організованому або неорганізованому ринку;
- операції на первинному або вторинному ринку;
- операції на внутрішньому та зовнішньому ринках.

4. Підставами для визнання емісії цінних паперів недобросовісною є:

— порушення емітентом вимог законодавства, невідповідність поданих емітентом документів або відомостей, що в них містяться, вимогам законодавства та/або переліку, визначеному Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку;

— порушення порядку прийняття рішення про відкрите (публічне) розміщення цінних паперів;

— внесення недостовірних відомостей до проспекту емісії цінних паперів та документів, які подаються для реєстрації випуску цінних паперів і проспекту їх емісії;

— систематичне або грубе порушення емітентом прав інвесторів.

5. Аваль векселів передбачається вексельне поручительство за векселедавця або платника за векселем у вигляді розташованого праворуч на векселі поручительського напису. Напис містить слова: “Як аваліст за”. Здійснюється з метою підвищення надійності всіх розрахунків за векселем при його обігу у векселі (простому та переказному). Відповідно до цього напису деяка юридична особа (аваліст) бере на себе передбачені векселем зобов'язання з оплати цього векселя у випадку відмови векселедавця сплатити за векселем. Це поручительство дається або третьою особою, або однією з осіб, що підписали вексель. Таким чином, аваліст бере на себе відповідальність за виконання зобов'язань будь-кого із зобов'язаних за векселем осіб за оплату векселя перед будь-яким законним векселедержателем. Проставляння авалю робить аваліста учасником вексельного обігу. Сплачуючи вексель, аваліст набуває права вимоги до векселедавця й платника. Аваль може бути оформлений гарантійним написом аваліста на самому векселі або на додатковому аркуші (алонжі), прикріпленому до векселя. Також аваль може бути виконаний на окремому аркуші.

6. ПРИКЛАДИ ТИПОВИХ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

ВИЗНАЧИТИ ВІРНЕ АБО НЕВІРНЕ ТВЕРДЖЕННЯ:

1. Правовий аспект операції з цінними паперами пов'язаний з характеристикою порядку дій, що необхідні для здійснення операцій з ЦП.
2. Емісія цінних паперів — це фінансові інвестиції, пов'язані із вкладенням коштів у фондові цінності.
3. Відкрите (публічне) розміщення цінних паперів – це розміщення цінних паперів шляхом безпосередньої пропозиції цінних паперів заздалегідь визначеному колу осіб, кількість яких не перевищує 100.
4. Існують два види емісії цінних паперів (емісія цінних паперів у разі відкритого (публічного) продажу та емісія цінних паперів у разі закритого (приватного) продажу) та відповідно два набори послідовних дій (етапів емісії) .
5. Внесення недостовірних відомостей до проспекту емісії цінних паперів та документів, які подаються для реєстрації випуску цінних паперів і проспекту їх емісії не є підставою для визнання емісії цінних паперів недобросовісною.
6. У разі недобросовісної емісії цінних паперів НКЦПФР зобов'язана повністю її скасувати.
7. Недобросовісна емісія цінних паперів — дії, що порушують процедуру емісії, встановлену законодавством, і є підставою для прийняття рішення про відмову в реєстрації проспекту емісії та випуску цінних паперів, зупинення відкритого (публічного) розміщення цінних паперів.
8. Емітенти, які здійснили відкрите (публічне) розміщення цінних паперів, зобов'язані своєчасно та в повному обсязі розкривати інформацію про: фінансово-господарський стан і результати діяльності емітента у строки, встановлені законодавством; будь-які дії, що можуть вплинути на фінансово-господарський стан емітента та призвести до значної зміни ціни на його цінні папери; власників великих пакетів (10 відсотків і більше) акцій.
9. Інсайдерська інформація — будь-яка оприлюднена інформація про

емітента, його цінні папери або правочини щодо них.

10. Інвестор на ринку цінних паперів - юридична особа, Автономна Республіка Крим або міські ради, а також держава в особі уповноважених нею органів державної влади, яка від свого імені розміщує емісійні цінні папери та бере на себе зобов'язання щодо них перед їх власниками.

11. До інституціональних інвесторів відносяться інститути спільного інвестування, комерційні банки, страхові товариства, пенсійні фонди.

12. При побудові класичного консервативного (малоризикового) портфеля цінних паперів принцип диверсифікації полягає в тому, щоб підтримувати частку швидколіквідних активів у портфелі не нижчою за рівень, достатній для реалізації високоприбуткових угод і задоволення потреб клієнтів у коштах.

13. Цінні папери в торговому портфелі банку – це боргові цінні папери, щодо яких є намір і змога банку утримувати їх до терміну погашення, та пайові цінні папери, які банк придбав для отримання доходу за ними.

14. Норматив інвестування банків в цінні папери окремо за кожною установою визначається як співвідношення розміру коштів, що інвестуються на придбання акцій (паїв, часток) та інвестиційних сертифікатів окремо за кожною установою, до регулятивного капіталу банку.

15. Портфельні інвестори зорієнтовані на досягнення довгострокового контролю за власністю й одержання економічної вигоди переважно за межами фондового ринку.

16. Торговці цінними паперами – це професійні учасники ринку цінних паперів.

17. Професійна діяльність з торгівлі цінними паперами включає емісію цінних паперів.

18. Дилерська діяльність – це укладення торговцем цінними паперами цивільно-правових договорів (зокрема договорів комісії, доручення) щодо цінних паперів від свого імені (від імені іншої особи), за дорученням і за рахунок іншої особи.

19. Андеррайтинг — розміщення, (підписка, продаж) цінних паперів

торговцем цінними паперами за дорученням, від імені та за рахунок емітента.

20. Викуп емітентом власних цінних паперів вважається професійною діяльністю з торгівлі цінними паперами.

21. Придбання акцій відповідно до законодавства про приватизацію не може здійснюватися без участі торговця цінними паперами.

22. Лімітне замовлення на купівлю - замовлення купити цінні папери в той момент, коли ціна досягне обумовленого рівня.

23. Стоп-замовлення на продаж цінних паперів — замовлення продати цінні папери в той момент, коли ціна досягне обумовленого рівня.

24. У разовому замовленні право торговця діяти на свій розсуд означає, що замовлення повинно бути виконано негайно в повному обсязі, зазначеному в замовленні, або не повинно виконуватись взагалі.

25. При виконанні операцій з цінними паперами торговці зобов'язані у першу чергу виконувати операції з цінними паперами за договорами та разовими замовленнями клієнтів, а потім власні операції з такими ж цінними паперами.

26. Дилери на фондовій біржі працюють на основі договорів доручення або комісії за рахунок своїх клієнтів, маючи від проведення таких операцій комісійну винагороду, тобто певний відсоток від суми угоди з купівлі-продажу цінних паперів.

27. При простому аукціоні продавці цінних паперів (до початку торгів) подають свої пропозиції на продаж тих або інших фондових інструментів, які зазначаються в котирувальному бюлетені. Ці бюлетені розповсюджуються між учасниками торговельних сесій, які потім суперничають між собою за право придбання цінних паперів, що названі там. Покупцями стають учасники аукціону, які запропонували найвищу ціну.

28. Безперервний подвійний аукціон застосовується на фондовій біржі, де концентрується велика кількість пропозицій на купівлю і продаж цінних паперів.

29. Депозитарій цінних паперів не може робити кліринг (взаємозалік вимог і зобов'язань) і розрахунки за угодами з цінними паперами.

30. Номінальний утримувач — депозитарій або зберігач цінних паперів, зареєстрований у реєстрі власників іменних цінних паперів як юридична особа, якій ці цінні папери передано за дорученням та в інтересах власників цінних паперів для здійснення операцій у Національній депозитарній системі.

31. Економічний аспект операції з цінними паперами пов'язаний з характеристикою мети, для якої вона здійснюється, ризиками, що виникають при проведенні операції, і можливою її фінансовою ефективністю.

32. В залежності від змісту операцій, вони поділяються на емісійні, інвестиційні та операції професійних учасників ринку цінних паперів.

33. На фондовому ринку здійснюються такі види професійної діяльності: діяльність з торгівлі цінними паперами; діяльність з управління активами інституційних інвесторів; депозитарна діяльність; діяльність з організації торгівлі на фондовому ринку.

34. Емісія — це встановлена законодавством послідовність дій емітента щодо випуску та розміщення емісійних цінних паперів, при цьому випуск цінних паперів — це сукупність певного виду емісійних цінних паперів одного емітента, однієї номінальної вартості, які мають однакову форму випуску і міжнародний ідентифікаційний номер, забезпечують їх власникам однакові права незалежно від часу придбання і розміщення на фондовому ринку.

35. Розміщення цінних паперів — це їх відчуження емітентом або андеррайтером шляхом укладення цивільно-правового договору з першим власником.

36. Закрите (приватне) розміщення цінних паперів — розміщення цінних паперів шляхом безпосередньої пропозиції цінних паперів заздалегідь визначеному колу осіб, кількість яких перевищує 100.

37. Порушення емітентом вимог законодавства, невідповідність поданих емітентом документів або відомостей, що в них містяться, вимогам законодавства та/або переліку, визначеному НКЦПФР є підставою для визнання емісії цінних паперів недобросовісною.

38. Порушення порядку прийняття рішення про закрите (приватне)

розміщення цінних паперів є підставою для визнання емісії цінних паперів недобросовісною.

39. Систематичне або грубе порушення емітентом прав інвесторів є підставою для визнання емісії цінних паперів недобросовісною.

40. У разі недобросовісної емісії НКЦПФР має право тимчасово зупинити відкрите (публічне) розміщення цінних паперів.

41. Українські емітенти можуть розміщувати цінні папери за межами України за рішенням засновників емітента.

42. Недобросовісна емісія цінних паперів – це розміщення цінних паперів до закінчення строку, встановленого проспектом їх емісії.

43. Інформація про власників великих пакетів цінних паперів емітенти, яких здійснили відкрите (публічне) розміщення цінних паперів (10 відсотків і більше) акцій є закритою і не оприлюднюється.

44. Звітним періодом для складання річної інформації про емітента цінних паперів є календарний рік.

45. Річна інформація про емітента повинна містити такі відомості: найменування та місцезнаходження емітента, розмір його статутного капіталу; орган управління емітента, його посадові особи та засновники; господарська та фінансова діяльність емітента; цінні папери емітента (вид, форма випуску, тип, кількість), розміщення та лістинг цінних паперів; річна фінансова звітність; аудиторський висновок.

46. Інформація щодо оцінки вартості цінних паперів та/або фінансово-господарського стану емітента, якщо вона отримана виключно на основі оприлюдненої інформації або інформації з інших публічних джерел, не заборонених законодавством, є інсайдерською інформацією.

47. Інсайдерська інформація — будь-яка неоприлюднена інформація про емітента, його цінні папери або правочини щодо них, оприлюднення якої може значно вплинути на вартість цінних паперів.

48. Інсайдер може давати будь-якій особі рекомендації стосовно придбання або відчуження цінних паперів, щодо яких він володіє інсайдерською

інформацією, до моменту оприлюднення такої інформації.

49. Інсайдеру має право передавати інсайдерську інформацію або надавати доступ до неї іншим особам, крім розкриття інформації в межах виконання професійних, трудових або службових обов'язків та в інших випадках, передбачених законодавством.

50. Інсайдеру забороняється вчиняти з використанням інсайдерської інформації на власну користь або на користь інших осіб правочини, спрямовані на придбання або відчуження цінних паперів, яких стосується інсайдерська інформація, до моменту оприлюднення такої інформації.

51. Індивідуальні інвестори - це фінансово-кредитні інститути, що об'єднують кошти різних інвесторів (юридичних і фізичних осіб) з метою ефективних диверсифікованих вкладень у цінні папери.

52. Інвестори-тактики на ринку цінних паперів прагнуть до максимізації прибутковості від цінних паперів протягом декількох торгових операцій, тобто в короткий період.

53. Помірні інвестори звичайно керуються принципом: максимум прибутковості фондового портфеля при можливому ризику.

54. Для стратегічних інвесторів є характерним: відсутність інтересу до непрямих доходів (їх цікавлять лише можливості одержання дивідендів і росту ринкової вартості акцій); відсутність орієнтації на довгострокове володіння цінними паперами (такий суб'єкт є досить динамічним у зміні ролей “покупець-продавець” на ринку цінних паперів); придбання таких пакетів акцій, володіння якими не дає можливості мати сильні позиції в системі влади акціонерного товариства.

55. Торговці цінними паперами – це господарські товариства і приватні підприємства, які виконують операції з цінними паперами та інші види підприємницької діяльності.

56. Професійна діяльність з торгівлі цінними паперами на фондовому ринку провадиться торговцями цінними паперами — господарськими товариствами, для яких операції з цінними паперами є виключним видом діяльності, а також

банками.

57. Професійна діяльність з торгівлі цінними паперами включає брокерську діяльність.

58. Професійна діяльність з торгівлі цінними паперами включає дилерську діяльність та андеррайтинг.

59. Брокерська діяльність – це укладення торговцем цінними паперами цивільно-правових договорів щодо цінних паперів від свого імені та за свій рахунок з метою перепродажу, крім випадків, передбачених законом.

60. Діяльність з управління цінними паперами — діяльність, яка провадиться торговцем цінними паперами від свого імені за винагороду протягом визначеного строку на підставі договору про управління переданими йому цінними паперами та грошовими коштами, призначеними для інвестування в цінні папери, а також отриманими в процесі цього управління цінними паперами та грошовими коштами, які належать на праві власності установнику управління, в його інтересах або в інтересах визначених ним третіх осіб.

61. Цінні папери в портфелі банку на продаж – це високоліквідні цінні папери, придбані банком для перепродажу та переважно з метою отримання прибутку від короткотермінових коливань їхньої ціни або дилерської маржі.

62. Торговці цінними паперами – це господарські товариства і приватні підприємства, які виконують операції з цінними паперами та інші види підприємницької діяльності.

63. Професійна діяльність з торгівлі цінними паперами на фондовому ринку провадиться торговцями цінними паперами — господарськими товариствами, для яких операції з цінними паперами є виключним видом діяльності, а також банками.

64. Професійна діяльність з торгівлі цінними паперами включає брокерську діяльність.

65. Професійна діяльність з торгівлі цінними паперами включає дилерську діяльність та андеррайтинг.

66. Брокерська діяльність – це укладення торговцем цінними паперами

цивільно-правових договорів щодо цінних паперів від свого імені та за свій рахунок з метою перепродажу, крім випадків, передбачених законом.

67. Діяльність з управління цінними паперами — діяльність, яка провадиться торговцем цінними паперами від свого імені за винагороду протягом визначеного строку на підставі договору про управління переданими йому цінними паперами та грошовими коштами, призначеними для інвестування в цінні папери, а також отриманими в процесі цього управління цінними паперами та грошовими коштами, які належать на праві власності установнику управління, в його інтересах або в інтересах визначених ним третіх осіб.

68. Внесення цінних паперів до статутного капіталу юридичних осіб не вважається професійною діяльністю з торгівлі цінними паперами.

69. Провадження юридичними особами на підставі договорів комісії або договорів доручення купівлі-продажу (обміну) цінних паперів через торговця цінними паперами, який має ліцензію на провадження брокерської діяльності, а також на підставі договорів купівлі-продажу або міни, укладених безпосередньо з торговцем цінними паперами, вважається професійною діяльністю з торгівлі цінними паперами.

70. Без участі торговця цінними паперами можуть здійснюватися операції, пов'язані з виконанням рішення суду.

71. Без участі торговця цінними паперами можуть здійснюватися операції дарування та спадкування цінних паперів.

72. Ринкове замовлення на купівлю — замовлення купити цінні папери за мінімальною ціною.

73. Лімітне замовлення на продаж — замовлення продати цінні папери за максимальною ціною.

74. Замовлення на термін — замовлення, яке діє протягом встановленого терміну.

75. Відкрите замовлення — замовлення, яке діє до моменту виконання або відкликання (відміни).

76. При виконанні операцій з цінними паперами торговці не зобов'язані

узгоджувати з клієнтом рівень можливого ризику щодо виконання операцій купівлі-продажу або міни цінних паперів, у тому числі щодо ліквідності цінних паперів, що придбаватимуться, якщо інше не передбачено договором.

77. При виконанні операцій з цінними паперами торговці зобов'язані діяти в інтересах клієнта (домагатися найкращого виконання замовлень та договорів), враховуючи умови, зазначені в договорі, кон'юнктуру фондового ринку, умови здійснення розрахунково-клірингових операцій, надання депозитарних послуг, ризик вибору контрагентів та інші фактори ризику.

78. Торговці не мають права запевняти клієнтів у беззаперечному отриманні доходу по цінних паперах (чи його певного розміру) або у відсутності збитків від інвестування в цінні папери, робити заяви, які можуть бути розцінені як гарантії зазначеного.

79. “Короткими” продажами на фондовій біржі вважаються продажі без покриття або продажі взятих у борг цінних паперів.

80. Сутність касових угод передбачає, що передача куплених на біржі цінних паперів і їх оплата виконуються через певний період (як правило, до одного місяця) за ціною і в термін, що визначені в угоді або згідно установленого біржею для розрахунків за угодами.

81. При простому аукціоні суперництво відбувається не тільки між покупцями за право купувати цінні папери, але й між продавцями за право реалізувати їх.

82. В рамках онкольної системи торгів замовлення на покупку або продаж цінних паперів виконуються одразу після їх надходження.

83. Маркет-мейкер — член фондової біржі, який згідно з правилами фондової біржі зобов'язується підтримувати ліквідність ринку відповідних цінних паперів та інших фінансових інструментів, які допущені до біржових торгів.

84. Доміциляція векселів банками означає, що банки виконують доручення векселедержателів і беруть на себе відповідальність за пред'явлення векселів у строк платникові й одержання належних платежів. За це банк одержує комісійну винагороду.

7. СЛОВНИК ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ

Андеррайтинг - розміщення (підписка, продаж) цінних паперів торговцем цінними паперами за дорученням, від імені та за рахунок емітента.

Біржовий курс цінного папера - ринкова ціна цінного папера, яка визначається на конкретну дату за результатами біржових торгів у день їх проведення на підставі біржових контрактів, у яких передбачено, що строк їх виконання не перевищує трьох робочих днів з моменту їх укладання.

Брокерська діяльність - укладення торговцем цінними паперами цивільно-правових договорів (зокрема договорів комісії, доручення) щодо цінних паперів від свого імені (від імені іншої особи), за дорученням і за рахунок іншої особи.

Випуск цінних паперів - сукупність певного виду емісійних цінних паперів одного емітента, однієї номінальної вартості, які мають однакову форму випуску і міжнародний ідентифікаційний номер, забезпечують їх власникам однакові права незалежно від часу придбання і розміщення на фондовому ринку.

Відкрите (публічне) розміщення цінних паперів - їх відчуження на підставі опублікування в засобах масової інформації або оголошення будь-яким іншим способом повідомлення про продаж цінних паперів, зверненого до заздалегідь не визначеної кількості осіб.

Дилерська діяльність - укладення торговцем цінними паперами цивільно-правових договорів щодо цінних паперів від свого імені та за свій рахунок з метою перепродажу, крім випадків, передбачених законом.

Діяльність з управління цінними паперами - діяльність, яка провадиться торговцем цінними паперами від свого імені за винагороду протягом визначеного строку на підставі договору про управління переданими йому цінними паперами та грошовими коштами, призначеними для інвестування в цінні папери, а також отриманими в процесі цього управління цінними паперами та грошовими коштами, які належать на праві власності установнику управління, в його інтересах або в інтересах визначених ним третіх осіб.

Делістинг - процедура виключення цінних паперів з реєстру організатора торгівлі, якщо вони не відповідають правилам організатора торгівлі, з наступним припиненням їх обігу на організаторі торгівлі або переведенням в категорію цінних паперів, допущених до обігу без включення до реєстру організатора торгівлі.

Закрите (приватне) розміщення цінних паперів - розміщення цінних паперів шляхом безпосередньої пропозиції цінних паперів заздалегідь визначеному колу осіб, кількість яких не перевищує 100.

Знерухомлення цінних паперів - переведення цінних паперів, випущених у документарній формі, у бездокументарну форму шляхом депонування сертифікатів у сховищах зберігача цінних паперів та/або депозитарію з метою забезпечення подальшого їх обігу у вигляді облікових записів на рахунках зберігача цінних паперів та/або депозитарію.

Емісія - установлена законодавством послідовність дій емітента щодо випуску та розміщення емісійних цінних паперів.

Інвестиції в цінні папери - фінансові інвестиції, пов'язані із вкладенням коштів у фондові цінності.

Індосамент - передавальний напис на ордерному цінному папері, що посвідчує перехід прав за цінним папером до іншої особи.

Індосант - фізична або юридична особа, яка є власником ордерного цінного паперу і вчиняє індосамент.

Котирування - механізм визначення та/або фіксації ринкової ціни цінного паперу.

Лістинг - сукупність процедур з включення цінних паперів до реєстру організатора торгівлі та здійснення контролю за відповідністю цінних паперів і емітента умовам та вимогам, установленим у правилах організатора торгівлі.

Міжнародний ідентифікаційний номер цінних паперів - номер (код), який дозволяє однозначно ідентифікувати цінні папери або інший фінансовий інструмент та присвоєння якого передбачено законами України.

Номінальний утримувач - депозитарій або зберігач цінних паперів, зареєстрований у реєстрі власників іменних цінних паперів як юридична особа, якій ці цінні папери передано за дорученням та в інтересах власників цінних паперів для здійснення операцій у Національній депозитарній системі.

Обіг цінних паперів - вчинення правочинів, пов'язаних з переходом прав власності на цінні папери і прав за цінними паперами, за винятком договорів, що укладаються під час розміщення цінних паперів.

Перший власник - особа, яка отримала цінні папери у власність безпосередньо в емітента (або в особи, що видала цінний папір) чи андеррайтера під час розміщення цінних паперів.

Проспект емісії цінних паперів - документ, який містить інформацію про розміщення цінних паперів та інші відомості, передбачені цим та іншими законами, що визначають особливості розміщення певних видів цінних паперів.

Професійні учасники ринку цінних паперів - юридичні особи, що здійснюють на фондовому ринку професійну діяльність на основі ліцензії, що видається Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР).

Розміщення цінних паперів - відчуження цінних паперів емітентом або андеррайтером шляхом укладення цивільно-правового договору з першим власником.

Строк обігу облігацій - строк, що починається з дня, наступного за днем реєстрації Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку звіту про результати розміщення облігацій і видачі свідоцтва про реєстрацію випуску облігацій, та закінчується днем, що передує дню початку погашення таких облігацій відповідно до проспекту їх емісії.

Фінансові інструменти - цінні папери, строкові контракти (ф'ючерси), інструменти грошового обігу, відсоткові строкові контракти (форварди), строкові контракти на обмін (на певну дату в майбутньому) в разі залежності ціни від відсоткової ставки, валютного курсу чи фондового індексу (відсоткові, курсові чи індексні свопи), опціони, що дають право на купівлю або продаж будь-якого із зазначених фінансових інструментів, у тому числі тих, що передбачають грошову форму оплати (курсіві та відсоткові опціони).

Навчальне видання

ОПЕРАЦІЇ З ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ

Навчально-методичний комплекс дисципліни
для студентів економічних спеціальностей

Упорядник: ДАВИДОВ Олександр Іванович

Відповідальний за випуск: В.В. Глущенко

Формат 60 x 84/16 Папір офсет. Друк офсет.

Ум. друк. арк. 1,18 Обл. вид. арк. 1,89 Тираж 100 прим.

ХНУ імені В.Н.Каразіна, Україна, 61022, Харків, пл. Свободи,4.

РІЗО ХНУ імені В.Н.Каразіна